

ingediend op **1679** (2022-2023) – Nr. 1
26 april 2023 (2022-2023)

Voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys,
Koen Daniëls, Maaike De Rudder en Tine van der Vloet

tot wijziging van het decreet van 21 november 2003
betreffende het preventieve gezondheidsbeleid,
wat de opheffing van de bepalingen
over de tijdelijke afzondering
in het kader van COVID-19 betreft

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

A. Situering

Op 11 maart 2020 riep de Wereldgezondheidsorganisatie de uitbraak van het SARS-CoV-2-virus uit tot een pandemie. Sindsdien werden in het kader van COVID-19 verschillende decretale initiatieven genomen.

Tijdens de pandemie bleek namelijk dat de maatregelen, vermeld in artikel 47 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (hierna: Preventiedecreet), onvoldoende aangepast waren om het hoofd te kunnen bieden aan de COVID-19-pandemie. Artikel 47 volstond bijvoorbeeld niet om op zeer grote schaal over te gaan tot tijdelijke afzondering van bepaalde categorieën van personen. Voor elke afzondering op basis van artikel 47, §1, 1°, van het Preventiedecreet is namelijk een bevel van een daartoe aangeduide ambtenaar-arts vereist, dat bovendien aan verschillende vormvereisten moet voldoen.

Om die reden werd een nieuw artikel 47/1 ingevoegd in het Preventiedecreet. Dit gebeurde met het decreet van 18 december 2020 tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19.

Het nieuwe artikel 47/1 moest toelaten om op grotere schaal bepaalde categorieën van personen in tijdelijke afzondering te laten gaan om op die manier de verdere verspreiding van COVID-19 tegen te gaan.

Het huidige artikel 47/1 van het Preventiedecreet bevat de verplichting tot tijdelijke afzondering van:

- iedere persoon van wie bewezen is dat hij besmet is met COVID-19;
- iedere persoon van wie de arts een ernstig vermoeden heeft dat hij besmet is met COVID-19;
- personen die in contact zijn geweest met de voormelde besmette of vermoedelijk besmette personen en die daarvan op de hoogte zijn.

Ook de tijdelijke afzondering van personen die in een hoogerisicogebied voor COVID-19 zijn geweest, werd initieel geregeld in artikel 47/1 van het Preventiedecreet.

Artikel 47/1 werd geactualiseerd met het decreet van 25 juni 2021 tot wijziging van artikel 47/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid in het kader van COVID-19 in de zomer van 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 861/1 en 861/2) en met het decreet van 23 december 2021 tot wijziging van artikel 47/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en tot verlenging van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van het centrale contactonderzoek door een samenwerkingsverband van externe partners, het lokale contactonderzoek door lokale besturen of zorggraden en tot organisatie van de COVID-19-teams in het kader van COVID-19 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1042/1).

De afzondering van personen die in een hoogerisicogebied zijn geweest, vermeld in paragraaf 2 van artikel 47/1 van het Preventiedecreet, werd ondertussen vernietigd door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023, wegens schending van het legaliteitsbeginsel.

Ook de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de verplichting tot afzondering werd met het decreet van 18 december 2020 geregeld in het Preventiedecreet, net als het toezicht op de naleving van artikel 47/1 en de bestrafing van personen bij de niet-naleving ervan.

Bij het voormelde arrest nr. 26/2023 van het Grondwettelijk Hof werd echter ook de regeling inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de afzonderingsverplichting vernietigd, weliswaar met handhaving van de gevolgen van deze bepaling tot de totstandkoming van een nieuwe regelgeving, of, bij gebreke daarvan, tot en met 31 december 2023.

B. Inhoud

Aangezien het ondertussen meer dan drie jaar geleden is dat de SARS-CoV-2-pandemie werd afgeroepen en aangezien er aangenomen wordt dat de acute fase van de SARS-CoV-2-pandemie al enige tijd voorbij is, rijzen vragen naar de houdbaarheid van een verplichting tot tijdelijke afzondering specifiek voor COVID-19 als vermeld in artikel 47/1 van het Preventiedecreet. Bij verminderde circulatie van bepaalde virussen of bacteriën wordt het draagvlak kleiner voor ingrijpende maatregelen die opgelegd worden om de verdere verspreiding van deze biotische factoren tegen te gaan.

Gezien de huidige epidemiologische situatie en de huidige variant, gezien het belang van consistentie in de maatregelen voor alle respiratoire virussen en gezien de strategieën die ook in de buurlanden worden ontwikkeld, adviseerde de Risk Assessment Group (RAG) om de verplichte isolatieperiode voor COVID-19 stop te zetten.

Op de interministeriële conferentie (IMC) Volksgezondheid van 26 april 2023, werd dan ook beslist om de adviezen van de RAG en de Risk Management Group (RMG) op te volgen en de verplichte isolatie/afzondering na een positieve COVID-19-test af te schaffen. Deze afschaffing geldt overal, ook voor de isolatie/afzondering in geval van ernstig vermoeden van COVID-19-besmetting of in het geval van een 'verhoogd risico'-contact. De beslissingen van de IMC Volksgezondheid zijn terug te vinden in het officieel verslag.

Om die redenen wordt met voorliggend voorstel van decreet voorzien in de opheffing van de regeling inzake de tijdelijke afzondering die specifiek in het leven geroepen werd voor COVID-19.

In de toekomst wordt voor COVID-19 net als voor andere infectieziekten teruggevallen op de maatregelen die ambtenaren-artsen kunnen bevelen op basis van artikel 47 van het Preventiedecreet, ingeval van besmetting of vermoeden van besmetting met een infectie. Bijgevolg zal afzondering nog altijd mogelijk zijn voor individuele patiënten, op basis van een bevel daartoe van een ambtenaar-arts.

Ook de regeling inzake de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van artikel 47/1, wordt met dit decreet opgeheven. Deze regeling was reeds vernietigd door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023, maar de gevolgen ervan zouden conform datzelfde arrest gehandhaafd blijven tot een nieuwe regeling is uitgewerkt of uiterlijk tot 31 december 2023. Door bij dit voorstel van decreet ook artikel 34/1 van het Preventiedecreet op te heffen, wordt voorkomen dat deze bepaling stand blijft houden tot 31 december 2023, wanneer artikel 47/1 van het Preventiedecreet al opgeheven is.

Dit voorstel van decreet heft eveneens de overige verwijzingen in het Preventiedecreet naar artikel 47/1 op.

C. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap

Dit voorstel van decreet regelt een gemeenschapsbevoegdheid, overeenkomstig artikel 5, §1, I, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna: BWHI).

Conform artikel 5, §1, I, eerste lid, 8°, BWHI zijn de gemeenschappen namelijk bevoegd voor "de gezondheidsopvoeding alsook de activiteiten en diensten op het vlak van de preventieve gezondheidszorg, evenals alle initiatieven inzake de preventieve gezondheidszorg."

Zoals al uiteengezet in de toelichting bij het decreet van 18 december 2020 tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19, heeft de Raad van State meermaals aanvaard dat het opsporen van besmettelijke ziekten en het voorkomen van de besmetting van andere personen tot de bevoegdheid van de gemeenschappen moet worden gerekend. De Raad stelt daarbij dat het gaat om activiteiten en diensten op het vlak van de preventieve gezondheidszorg (zie voor meer uitleg hierover ook het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 488/1, p. 5-6)).

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2

Dit artikel heft artikel 34/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid op.

Artikel 34/1 van het Preventiedecreet regelt namelijk de doorgifte van persoonsgegevens van de personen, vermeld in artikel 47/1, aan de gemeenten, met het oog op de handhaving van artikel 47/1. Bij de opheffing van artikel 47/1 van het Preventiedecreet, wordt deze bepaling dus zonder voorwerp.

Het artikel dat artikel 34/1 invoegde in het Preventiedecreet was reeds vernietigd door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023. Het Hof handhaafde de gevolgen van deze bepaling echter tot een nieuwe regelgeving tot stand komt of uiterlijk tot en met 31 december 2023.

Artikel 3

Dit artikel wijzigt artikel 44, §3, 3°, van het Preventiedecreet. Meer bepaald heft het artikel de verwijzing naar artikel 47/1 in artikel 44, §3, 3°, op.

Conform punt 3 worden ambtenaren aangeduid die belast zijn met het toezicht van de naleving van verschillende bepalingen van het Preventiedecreet. Ook artikel 47/1 maakt tot op heden deel uit van de bepalingen waarop de aangeduide ambtenaren toezien. Gezien de opheffing van artikel 47/1 wordt de verwijzing naar dat artikel met dit voorstel van decreet echter geschrapt uit de opsomming van bepalingen waarop de ambtenaren toezien.

Artikel 4

Dit artikel heft artikel 47/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid op.

Artikel 5

Dit artikel wijzigt artikel 49, §1, van het Preventiedecreet door de verwijzing naar artikel 47/1 op te heffen. Het huidige artikel 49, §1, bepaalt immers dat de daartoe aangeduide ambtenaren een proces-verbaal kunnen opstellen indien artikel 45, §3, artikel 47, §1, artikel 47/1 en artikel 48 niet worden nageleefd. Aangezien artikel 47/1 wordt opgeheven, wordt ook de mogelijkheid om een proces-verbaal op te stellen bij de niet-naleving ervan opgeheven.

Artikel 6

Dit artikel wijzigt artikel 79 van het Preventiedecreet. In punt 1° wordt de verwijzing naar artikel 47/1 van het Preventiedecreet opgeheven. Dit punt koppelde namelijk een geldboete van 26 tot 500 euro en een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden of een van deze straffen alleen aan de niet-naleving van artikel 47/1 van het Preventiedecreet.

Artikel 7

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van dit voorstel van decreet. Dit decreet treedt in werking met ingang van 26 april 2023 en het heeft aldus terugwerkende kracht. Volgens vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof kan terugwerkende kracht enkel verantwoord worden wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang. In voorliggend geval is dit wel degelijk het geval. De opheffing van de decretale plicht tot tijdelijke opheffing kan dan wel sensu stricto niet als een vrijheidsberovende maatregel aanzien worden, toch is het een inmenging in de individuele vrijheid. Om die reden moet, vanuit het oogmerk van proportionaliteit, de verplichting daartoe zo spoedig als enigszins mogelijk worden opgeheven.

Katrien SCHRYVERS
Elke SLEURS
Freya SAEYS
Koen DANIËLS
Maaïke DE RUDDER
Tine VAN DER VLOET

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 34/1 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2020, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2021 en vernietigd bij het arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023 van het Grondwettelijk Hof, wordt opgeheven.

Art. 3. In artikel 44, §3, 3°, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt de zinsnede „, artikel 47/1” opgeheven.

Art. 4. Artikel 47/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2020, gewijzigd bij de decreten van 25 juni 2021 en 23 december 2021 en gedeeltelijk vernietigd bij het arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023 van het Grondwettelijk Hof, wordt opgeheven.

Art. 5. In artikel 49, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt de zinsnede “artikel 47/1” opgeheven.

Art. 6. In artikel 79, 1°, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt de zinsnede „, artikel 47 en artikel 47/1” vervangen door de zinsnede “en artikel 47”.

Art. 7. Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 26 april 2023.

Katrien SCHRYVERS
Elke SLEURS
Freya SAEYS
Koen DANIËLS
Maaïke DE RUDDER
Tine VAN DER VLOET